

Art. 9.

TIMMERWERK.

Achtkant.§ 8. *Ondertafelement.*

Het ondertafelement uit acht eiken platen zwaar 12 en 31 duim, in den vorm van een achthoek met lippen en overhoeksche tanden in en over elkander gewerkt, en iedere lip met drie taaije 10 duimen te vasten.

Het ondertafelement moet buitenwerks, over deszelfs platte kanten precies 7 el wijd zijn, en op de steens snijding der achtkantsmuren, zuiver vlak, gelijk dragend gelegd worden.

§ 9. *Hoekstijlen.*

Op dit tafelement met pen en gat te stellen acht greenen hoekstijlen, ieder lang 8,65 el, zwaar 31 en 31 duim, van boven voorzien van een greenen verdikstuk lang 1 el zwaar 15 en 31 duim, met een voldoende getal taaije spijkers voldoende gevast.

Aan ieder stijl een ijzeren anker tegen het overzetten van den ringmuur. De ankerschachten een el uit het tafelement, door de hoekstijl met een spie opgesloten, de schotel lang 60 duim, beide van $2\frac{1}{2}$ duims kantig ijzer.

§ 10. *Kruisbalken en Karbeels.*

Drie lagen kruisbalken, als:

Eerste laag 4 balken, ieder lang 6,30 el zwaar 27 en 32 duim.

Tweede „ 4 „ „ „ 5,20 „ „ 24 „ 29 „

Derde „ 4 „ „ „ 4,50 „ „ 22 „ 27 „

Benevens drie laag karbeels, als:

Eerste laag 5 karbeels, ieder lang 2,35 el zwaar 24 en 29 duim.

Tweede „ 8 „ „ „ 2,25 „ „ 22 „ 27 „

Derde „ 8 „ „ „ 1,90 „ „ 19 „ 24 „

De hoekstijlen, kruisbalken en karbeels van dantziger greenen hout, met rechte pennen, gaten, keepen, voorloeven en tanden zoodanig te bewerken, als de aard van het werk vereischt en de Directie zal ordonneren.

Bij den molen No. 2 moeten 8 karbeels, in plaats van 5, in de onderste laag balken worden aangebragt; dewijl deze molen niet tot woning wordt ingerigt.

§ 11. *Slim-Karbeels.*

16 Slim-Karbeels ieder lang 1,10 el zwaar 10 bij 12 duims greenen hout, met schoegen in de stijlen en met pennen in het boventafelement gewerkt, door taaije rongen goed gevast.

§ 12. *Boventafelement.*

Gelijk dragend, zuiver waterpas op de stijlen te leggen het boventafelement, van 8 greenen stukken zwaar $13\frac{1}{2}$ en 45 duim, met lippen en voorhoeksche tanden in en over elkander gewerkt, iedere lip door vier taaije 10 duims spijkers bevestigd, en voorts het geheel, door acht $2\frac{1}{2}$ duims roosbouden lang 60 duim, met krammen tegen ankerneuzen aan de hoekstijlen te bevestigen. Dit tafelement over deszelfs platte kanten, buitenwerks gemeten wijd 4,40 el, en voorts zoodanig gelegd, dat de bovenkant, te lood gemeten precies 8,30 el uit den bovenkant van het ondertafelement ligt.

§ 13. *Kruizen en banden.*

Drie laag kruizen, waartoe:

Eerste laag 16 ribben, ieder lang 3,20 el zwaar 15 en 17.

Tweede „ 16 „ „ „ 2,75 „ „ 12 „ 15.

Derde „ 16 „ „ „ 2,50 „ „ 10 „ 15.

Drie laag banden, waartoe:

Eerste laag 8 Ribben, ieder lang 2,25 el zwaar 15 en 17.

Tweede „ 8 „ „ „ 1,95 „ „ 12 „ 15.

Derde „ 8 „ „ „ 1,55 „ „ 10 „ 15.

De kruizen en banden van greenen hout.

Vijf der onderste kruizen eenigzins hooger te leggen, op dat deze den doorgang door de deurkozijns en de lichtscheppingen in het woonvertrek niet kunnen hinderen.

Iedere laag banden, gelijk te leggen met den bovenkant der losse kruisbalken. Voorts de kruizen en banden, met schoegen en inzinkings in de stijlen te bewerken, en iedere voet, door twee bekwame spijkers, suffisant te bevestigen.

§ 14. *Rietborden en Hoekkepers.*

Acht greenen uittimmerings-mantjes met pennen in de hoekstijlen te werken, zwaar 10 bij 11 duim, lang naar den eiseh.

Zestien tusschenmantjes in den ringmuur te bemetselen, zwaar 10 bij 12 duim, ieder lang 42 duim, beide van greenenhout.

Ilcrop met een voldoende getal taaie spijkers te vasten, 3 greenen rietborden, zwaar 42 streep, breed 42 duim.

Met schoegen in de stijlen te werken acht eiken hoekkepers, zwaar 9 bij 12 duim, ieder lang $x = 2,20$ el, en nevens de velden acht oplangers, rakende tot aan den kapzolder, van 6 bij 9 duim eikenhout. De hoekkepers en oplangers, behoorlijk naar den zeeg, volgens aanwijzing uittewerken, en door voldoende spijkers goed te bevestigen.

§ 15. *Dakkozijnen.*

Drie dakkozijnen van 5 bij 30 duims greenenhout, in den dag 45 bij 80 duim. Twee gedigte door een $3\frac{1}{2}$ duims greenen glasraam, en het derde door een $2\frac{1}{2}$ duims opgeklampt vuren luikje.

De flanken van het rieten dak nevens de ingang der deurkozijnen, met 3 duims greenen plankhout, volgens te ontvangen orders, te betimmeren.

§ 16. *Belatting.*

Het achtkant te belatten met gave greenen lattan, zwaar 4 en 5 duim, de onderste 10 duim uit de rietborden, de volgende lagen 10 — 16 en 20 duim, voorts 25 duim van midden op midden, bij de banden iets wijder of naauwer, zoo als de omstandigheden dit vorderen.

De latten aan de binnenzijde rond te schaven, en op iedere aanraking goed gevestigd door twee bekwame spijkers.

KAP MET AANBEHOOREN.

§ 17. *Neutring.*

De Neutring uit acht gelijke kromgewassen eiken stukken, zwaar 6 bij 30 duim, de aanzettingen op het midden der tafelementstukken, met een voldoende getal bekwame spijkers bevestigd.

Met zwaluwstaarten in dezelve te stellen vierentwintig beuken neuten, lang 30, zwaar 12 en 15 duim. In elke neut een verstaald ijzeren scheentje, lang 30 duim, zwaar 16 bij 35 streep, de einden een weinig uitgehaald, en 4 duim om de einden der neuten omgezet en door een spijker gevestigd.

§ 13. *Kuip.*

De kuip van zes $2\frac{1}{2}$ duims taaie eiken planken, breed 34 duim. Iedere dikte uit niet meer

dan drie gelijke lengten. De planken naar de bogt te branden, en in het verband met voldoende getal bekwame spijkers stevig aan elkander te spijkeren.

De kuip, naar een zuiveren cirkel gebogen, binnenwerks precies wijd 4,35 el, door zestien 2½ duims spiebouten tegen de tafelementstukken op te sluiten. Zestien eiken keerneutjes, in zwaar pelblik bekleed. Eindelijk de kuip te omsluiten, door een 6 bij 60 streeps taaije ijzeren spieband, uit drie lengten, voorzien van goed geweldige oogen en wel gevormde trekspieën.

§ 19. *Kruiring.*

De kruiring uit drie ringen, ieder 7 bij 28 duim, elke ring uit zes gelijke naar de bo gewassen eiken stukken.

De stukken zuiver vlak te reijen en daarna in het verband, naar aanwijzing driedubbe suffisant op elkander te bevestigen, door 300 taaije afgepunte 12 duimen.

In de onderste ring gelijkhouts intelaten, een 12 bij 63 streeps ijzeren ring, uit drie gelijke lengten, de aanzettingen 15 duim over elkander te werken, en door twee taaije klinkse goed te verbinden.

Dezen ring door zestien streeps schroefboutjes, op 50 duim van elkander aan den kruiring te bevestigen, voorzien van vierkante zwaluwstaarte koppen, die wel sluitende in de tapsch gaten van den ijzeren ring bewerkt, en aan den onderkant van deze, zuiver vlak gevild zijn.

Op den kruiring eiken slagstukken, een onder het kalf, schietende aan weerszijden 10 duim buiten de voeghouten, egaal zwaar 11 bij 28 duim, dit stuk aan elk einde door een ander verlengd tot 4 duim onder de achtereinden der voeghouten; ieder dezer stukken vóór zwaar 11 bij 28 duim; doch egaal verloopende tot op 3 bij 28 duim.

De slagstukken met taaije spijkers en eiken nagels goed op den kruiring te bevestigen.

§ 20. *Voeghouten.*

Met keepen en voorloeven over de slagstukken en den kruiring te leggen twee eiken voeghouten, ieder lang 5,70 el, vóór zwaar 40 en 42 duim, achter 33 en 35 duim, met geen mindere bogt dan 30 à 35 duim, en door vier 3 duims schroefbouten op den kruiring bevestigd.

§ 21. *Stormbalk en Kalf.*

De stormbalk van 25 bij 30 duims eikenhout lang 3 el, en het kalf mede van eikenhout lang 1,75 el, zwaar 25 bij 30 duim. Met pennen, gaten, keepen en voorloeven bewerkt naar den eisch, door eiken nagels opgesloten. Op het slagstuk onder het kalf een bekwame eiken klos, door taaije rongspijkers goed gevestigd.

§ 21. *Windpeuluw.*

Een eiken windpeuluw lang 2,63 el, zwaar 35 bij 45 duim, aan den voorkant met een weinig bogt. Met bedekte zwaluwstaarten over de voeghouten en het kalf bewerkt, en door drie 3 duims spiebouten bevestigd.

De windpeuluw aan den achterkant zoo veel dieper, als de stapeling van den boven-as zal vorderen, waarbij de keepen afwaterende moeten worden bewerkt.

Tegen het uitmalen twee 10 bij 40 streeps ijzeren platen aan te brengen, die onder de bouten van den windpeuluw en onder die door den kruiring moeten worden opgesloten. Een eiken bef, zwaar 4 bij 40 duim, lang 2,70 el, benevens twee dito vullingplankjes, tusschen de voeghouten en het kalf. De bef naar aanwijzing en opgaaf van de Directie te bewerken.

§ 23. *Spruit.*

Een eiken spruitbalk, lang 11 el, zwaar binnen de buitenkanten van het rieten dak 31 bij 31 duim, naar de einden verminderende op 22 bij 27 duim. Onder dezelve, op den kruiring twee eiken klossen te vasten, door voldoende rongspijkers.

Door deze klossen, den kruiring en de spruit, en door de voeghouten en den spruitbalk vier $2\frac{1}{2}$ duims spiebouten.

In het midden van den spruitbalk twee harde ijzinen houten neuten, een bekwaam eiken slothout, met twee $2\frac{1}{2}$ duims spiebouten, en twee 5 bij 7 duims greenen spoorstokken.

§ 24. *Penbalk.*

De penbalk lang 3,10 el van eikenhout, zwaar 30 bij 32 duim, voorzien van een beste Namenschen Pen-steen, lang 40, zwaar 27 bij 30 duim.

Een stoel van eikenhout, waartoe twee stukken, ieder lang 1,55 el, zwaar 10 bij 35 duim, een dito stuk tot een drempel, lang 60 duim, twee klossen van 1 el 15 bij 25 duims eikenhout. Voorts de noodige eiken wiggen. Een springbeugel van 3 duims kantig ijzer, met twee $2\frac{1}{2}$ duims spieboutjes, en twee dito bouten door de stoel-stukken.

§ 25. *Korte-Spruit.*

De kortespruit van eikenhout, lang 6 el, zwaar 25 bij 27 duim, met bedekte zwaluwstaarten over de voeghouten te leggen, en door twee $2\frac{1}{2}$ duims ijzeren spiebouten, met twee platen te vasten.

§ 26. *Roosterhouten en Spantring.*

Veertien 10 bij 12 duims greenen roosterhouten, allen naar het centrum van den Molen gelegd, met pennen in de voeghouten gewerkt, en 50 duim buiten de kuip uitstekende. Hierop een 10 bij 15 duims eiken spantring van vier naar den bogt gewassen stukken aan de einden eenigzins verzaard. Dezen spantring met zwaluwstaarten, schoegen, eiken nagels en taaije spijkers goed te vasten.

Den bovenkant der roosterhouten door 2 duims opgeklampte vuren luikjes te digten.

Tegen de spruit in de voeghouten 10 bij 15 duims vuren kruischioren, ieder lang 2,40 el.

§ 27. *Voorkoveling.*

De voorkoveling van eikenhout; de keerstijl 1,50 el, zwaar 20 en 25 duim, met 12 bij 15 duims karbeels tegen het overmalen een weerstijl lang 1,50 el, zwaar 17 bij 22 duim. De hoekmantjes met een weinig bogt, 10 en 12 duim, de kovelings-balk 12 bij 25 duim; tusschen de keer- en weerstijlen een steenkalf, lang 90 duim, zwaar 20 en 30 duim.

Op het steenkalf en onder den kovelingsbalk twee 10 bij 25 duims stijlen, benevens een klos, met eene zwaar verstaalde ijzeren keer-scheen, lang 25, zwaar $2\frac{1}{2}$ bij 5 duim.

Een beste Namensche hals-steen van een nader op te geven model. Een eiken steenkussen, met twee ijzeren platen, en vier twee duims spiebouten. Voorts de noodige eiken steen-wiggen en eene dito steigerklos. Dit voorkoveling te beschieten met $3\frac{1}{2}$ duims greenen plankhout, regt gestreken en geploegd, en met bekwame spijkers bevestigd.

§ 28. *Kapspanten.*

Twee taaije eiken kapspanten van naar de bogt gewassen eikenhout, lang naar eisch, zwaar 10 bij 15 duim, in elk spant een eiken of ijzeren hanebalk, zwaar 4 bij 30 duim; een nok van 10 en 15 duims greenen rib, voorzien van een oogbout. Acht eiken gordingen van 7 en 10 duims krom gewassen hout.

De voor- en achterhoekkepers met derzelver middelkepers, van 10 bij 10 duims greenen rib. De stormgevel met 3 duims greenen plankhout te bekleeden. Eindelijk een karduisje voor de kraag van den as.

§ 29. *Achterkoveling.*

De achterkoveling van 10 en 15 duims greenen ribhout, zamen p. m. lang 6 el. De beide buitenste openingen gedigt door een 2 duims vuren zetluikje, het middelste door een 3 duims greenen raampje met aanbehooren.

Verder de noodige 3 duims vuren smeerzolders enz. naar aanwijzing van de Directie.

In den kovelings-balk een taaije ijzeren haak, met spie en ring op te sluiten, ten dienste van den na te melden vangstok.

§ 30. Belatting.

De kap te belatten met gave greenen latten, zwaar 4 en 6 duim, van den anderen niet verder dan 24 duim, over dezelve de noodige greenen grondlatten ter aanbinding van het riet

§ 31. Staart.

Een eiken staartbalk lang 10,25 el, over de lengte van 2,30 el, zwaar 30 en 33 duim, van daar naar boven afnemende tot op 25 bij 28 duim.

De staartbalk zal blijkens de teekening van eenen behoorlijken bogt moeten voorzien zijn en voorts met een keep en 3 duims spiebout aan de kleine spruit bevestigd, dat deszelfs onderende, met den binnenkant 2,10 el uit de vlakke velden van het achtkant vrijdraait.

De staart van boven af te dekken door een eiken kussen, en van onderen te voorzien van twee ijzeren ringen, ieder met een paar zwaluwstaarts-veeren, vereenigd door twee 1 duim klinkboutjes, ten dienste der kruizen. Op de hoeken van den staart twee ijzeren scheenen, voor de wrijving van het krui-ketting.

§ 32. Schooren.

De lange schooren van greenen hout, zwaar 17 bij 17 duim, van zoodanige lengte, dat de boveneinden naar behooren over de spruit gekeept, en de onderenden, op 1,75 el uit de onderende der staart, op schoegen in dezelve kunnen worden aangebragt. De korte schooren mede van voldoende lengte zwaar 12 en 17 duim; verder zes 2½ duims ijzeren spiebouten.

De boveneinden der schooren even als de staart door eiken kussens te dekken, waaronder een 4 bij 6 duims greenen hol moet worden rondgetimmerd.

Aan de einden der korte spruit, en aan de lange schooren oogbeugeltjes aan te brengen vereenigd door twee 2 duims ijzeren staven.

§ 33. Kruias.

De kruias lang 1,60 el, het rond 15 duim middellijn en de kop zwaar 27 bij 27 duim achtkant bewerkt. Twee eiken schijven over diameter 45 duim, zwaar 6 duim, vereenigd door twee 5 bij 30 streeps ijzeren ringen en zeven klinkboutjes.

Tusschen de schijven met 1 duims inzinkingen te bewerken, een geheele, en 6 halve eiken spaken, lang 1,2 el, zwaar 7 en 8 duim. Deze spaken te vereenigen door een 1 bij 1 duims ijzeren ring, gevestigd door schroefbeugeltjes.

In de spil gelijk houts in te laten, zes ijzeren scheenen, zwaar 7 bij 25 streep, vereenigd door negen klinkboutjes. Voorts aan de staart een kruisklamp voor het keertouw en een voor het vangtouw.

Een krui-ketting van zoogenaamd 1½ duims engelsch-patentketting, lang 7 el met een 2 duims ijzeren ring.

Een keertouw, van bekwame lengte en dikte, met een el dito ketting en ijzeren ring. Eindelijk de verdere benodigdheden, als kouzen, krammen, ringen, keerketting aan de spaken, enz.

GAANDE WERKEN.

§ 34. Bovenas.

De bovenas van gegoten ijzer, wordt door Heeren Besteders, franco aan het terrein in het schip geleverd, doch moet door den aannemer worden ontscheept en in eenen geheel gangbaren staat gebragt.

Tot vasting van het bovenwiel wel sluitend, om den staart der as te werken voor

stukken, ieder lang 1,20 el zwaar 30 bij 30 duim, op de einden aan elkander verbonden door twee ligte spiebanden.

De as zoodanig te leggen, dat deszelfs middellijn, met het waterpas een hoek maakt van 15 graden.

§ 35. *Molen-Roeden.*

Twee gave greenen molenroeden van Riga's of Dantziger greenen hout, ieder lang 22 el, over de lengte van 3 el zwaar 35 bij 38 duim, zonder spint, kwade of kruiskwasten en andere gebreken. De buitenroede met een bogt van 10 duim, en de binnenroede met een van 35 à 40 duim, de einden naar een goed vol beloop, op 14 en 22 duim afgewerkt.

Deze roeden alleen aan het worteleinde te lasschen, ter lengte van 3 el, met eene even lange scherf of splissing, die met hoektanden moet worden bewerkt, en door taaije rongspijkers, twee greenen nagels en drie taaije spiebanden gevast.

Voor elke roede, een extra taaije regtadrige eiken post, lang 4,25 el zwaar 5 bij 35 duim. De posten door taaije rongspijkers, en acht 5 bij 35 streeps spiebeugels stevig aan de roeden te verbinden. De roeden in den as te bevestigen door 16 eiken wiggen, opgesloten door vier ijzeren wigschotels.

Daarna de roeden op te hekken, met taaije 4 en 6 duims greenen hekscheden, van zoodanige lengte dat de klossen goed gezet, en de zeilen, breed 2 kleed, tusschen de roede en den voorzoom kunnen gelegd worden.

De hekscheden 10 duim uit het einde, en voorts 34 duim van bovenkant tot bovenkant, 28 stuks in ieder wiek. De gaten naar een zuiver op te geven mal te boren, en de hekken welsluitende te stellen. De klossen van greenen hout, en een genoegzaam getal, waarop met een duims sponning, en bekwame spijkers te vasten, de greenen bordzoomen zwaar 3 bij 15 duim, en aan den zeilkant twee achter- en één voorzoom van $2\frac{1}{2}$ bij $5\frac{1}{2}$ duim. Allen zooveel mogelijk uit eene lengte.

De bordzoom egaal 75 duim uit den zeilkant der roede te leggen, de openingen te digten door 2 duims vuren windborden, met 3 bij 10 duims eiken klampen, voor ieder bord drie in getal. De klampen der eindborden iets zwaarder en deze van esschen veeren te voorzien.

Voorts twee eiken zeilarmen, ieder met een ijzeren beugeltje en bekwame spijkers bevestigd. De slinger- en kruisklampen en kammen van eiken hout; voorts leuvers, wervels, enz., alles wat ter voltooiing der roeden noodig is.

§ 36. *Bovenwiel.*

Vier iperen plooistukken, zwaar 15 bij 60 duim, benevens vier hoekstukken gemiddeld lang 1 el zwaar 15 bij 45 duim. De plooiën en hoekstukken, met pennen en spatpennen, tanden, enz., in en over in elkander te werken, en door taaije eiken nagels op te sluiten.

De plooiën aan den werkkant te bekleeden met een ring van 7 bij 28 duims, en aan den achterkant met een van 10 bij 28 duims iperen beleggen, zoo veel mogelijk uit lange stukken, en door een voldoende getal bekwame spijkers goed gevast.

Vier eiken kruisarmen, ieder lang 2,42 el zwaar 20 bij 25 duim; benevens vier dito armen lang 1,90 el 12 bij 20 duim, met de noodige vullingstukken, taaije eiken nagels en 12 stuks $2\frac{1}{2}$ duims ijzeren schroefbouten. Dit bovenwiel af te ronden naar een middellijn van 2,47 el, en om de eiken stukken en den ijzeren as, te vasten, door 32 drooge eiken wiggen en 4 bij 6 duims greenen bezetters.

In dit wiel op een stuk cirkel van $2,26\frac{1}{2}$ el te verdeelen 65 azijnen kammen, de koppen lang 11 duim en breed 7 duim, de staarten 5 duim door het wiel heenschietende en ieder met een ijzeren neknagel opgesloten.